

uit de Heidenen tot ééne gemeente; maar wij weten ook dat daarvan toch inderdaad in *deze* plaats geen enkel woord wordt gevonden, en die uitlegging dus ook geheel willekeurig is. De bijeenvergadering van geloovigen uit Joden en Heidenen, wordt elders uitdrukkelijk genoeg voorzeggd; maar hier is alleen sprake van EFRAIM en JUDA, en niets geeft ons het recht om iets anders daaronder te verstaan.

Het overige der profetie doet ons zien hoe het geestelijk leven van Israël zich openbaren zal, in oprechte dienst des Heeren en Zijns Gezalfden; want afkeerig van alle kwaad en verlost van de macht der ongerechtigheid, zullen zij wandelen in de rechten des Heeren; het heilighdom des Heeren zal in het midden van hen wezen, en hun Koning, den Gezalfde Gods, den wortel en het geslacht van *Isaï*, zullen zij eeren en dienen. En de volkeren zullen erkennen, dat het Israëls God is, die het gedaan heeft, die Zijn volk heeft verlost.

Waar zulk eene toekomst onze pogingen verbeidt, waar zooveel heil is beloofd, smeeken wij den Heer met vrijmoedigheid en vast vertrouwen om de komst van dat heil. Ja, wij houden ons overtuigd, dat het ontwaken der belangstelling in profetiën als deze, het opstijgen van klanken waaraan het aardrijk vreemd is, klanken des gebeds voor Israël, prediking aan Israël, en dat beide van de lippen dergenen, die Heidenen zijn van oorsprong, de nabijzijnde vervulling aankondigt van die profetiën. — Dat het bevel des Heeren: « predikt het Evangelie aan *alle* creaturen, » meer en meer gehoorzaamd worde, opdat het rijk der waarheid en des lichts van JEZUS CHRISTUS worde uitgebreid, — dat zij onze bede ten allen tijde; dat ook EFRAIM en JUDA het licht genieten mogen, en zich verblijden in de heerlijkheid van den Koning der Joden, zij onze bede in dit oogenblik, terwijl ons hart vertrouwde op de liefde van Hem, die Jood en Heiden ten Heiland is, — JEZUS CHRISTUS, onzen grooten God en Zaligmaker! AMEN.

Nazang Psalm 21: 13.

ds. J. de Liefde

DE LIEFDE VAN CHRISTUS

EN

ZIJNE GEMEENTE,

TOT

HET ONVRUCHTBARE VOLK ISRAËL.

Voorzang Psalm 105: 5 & 6.

Tekst: Lucas XIII, vs. 6—9.

De gelijkenis, waarbij de voorgelezene woorden onze aandacht bepalen, behoort onder de duidelijkste, die wij uit den mond onzes Heeren bezitten. Niemand, die eenigzins met de Schrift bekend is, kan hier twijfelen wat wij onder het beeld van den Vijgenboom te verstaan hebben. Reeds in het oude Verbond bedienden de profeten zich van dit beeld, om er het joodsche volk mede aan te duiden. Zoo lezen wij Hosea (IX: 10.) *ik vond Israël als druiven in de woestijn, ik zag uwe Vaderen als de eerste vrucht aan den Vijgenboom in haar beginsel.* Gij herinnert U uit de evangeliesche geschiedenis, hoe de Heere JEZUS eenmaal eenen vijgenboom vervloekte, dewijl

Hij er geen vrucht op vond, om Zijnen honger te stillen. Ook daar schilderde Hij in eene zinnebeeldige handeling, de ondankbaarheid en verstoktheid van het joodsche volk, gelijk mede de regtmaticheid van Gods toorn in het straffen van dat onvruchtbaar en wederhoorig geslacht. In onzen tekst insgelijks komt Israël voor, onder het beeld van eenen onvruchtbaren vijgenboom. *Een zeker man had eenen vijgenboom geplant in zijnen wijngaard: en hij kwam en zocht vrucht daarop, en vond ze niet.* Deze man verbeeldt God, den Schepper des hemels en der aarde; de wijngaard beteekent hier de wereld. Gelijk nu de vijgenboom eene afzonderlijke plaats besloeg in den wijngaard, zoo bekleedde Israël eene afzonderlijke plaats te midden van de volken dezer wereld. Het is U bekend, dat de vijgenboom zeer vroeg in het jaar vrucht draagt, en dus als het ware aan alle overige boomen een voorbeeld van vruchtbaarheid geeft, te meer, daar hij gewoonlijk zelfs tweemaal 's jaars vruchten afwerpt. Evenzoo moest ook Israël, te midden van de overige volken der wereld, zich onderscheiden door eene haastige en overvloedige vruchtbaarheid, in werken der liefde en dankbaarheid jegens God, en het behoorde hierin niet alleen niet achter te blijven, maar zelfs voor te gaan, daar God aan dit volk, boven alle andere volken, Zijne gunst en goedertierenheid bewezen had. Maar helaas! Israël vertoonde maar al te zeer het beeld van den Vijgenboom, in onzen tekst. *De heer des wijngaards kwam en zocht vrucht daarop en vond ze niet.* Israël was en bleef nog even dor en dood, met betrekking tot het geestelijke leven, als altijd. Wel is waar, aan afgoderij in den zin van heeldendienst, maakten de Joden na de Babylonische gevangenschap, zich niet meer schuldig, maar vertoonde zich de kwaal ook minder afzigtelijk naar buiten, zij was

des te gevaarlijker naar binnen geslagen. *Jeruzalem* was en bleef nog altijd eene profeten-doodster, en van een verlangen des harten naar den levenden God, om Hem te dienen met een volkomen gemoed en eene reine consciëntie, was bij de groote menigte geen schijn of schaduw te vinden. Thans werd de lange reeks der profeten, die tot hen gezonden waren en die zij, sommige geslagen, andere buiten geworpen hadden, besloten door den Zoon zelven. Maar in plaats van Dezen met vreugde te ontvangen, hielden de arbeiders en bouwlieden te zamen raad om Hem te dooden. Hij kwam tot het Zijne, maar de Zijnen namen Hem niet aan. Hij kwam als het licht, maar zij hadden de duisternis liever.

Dit alles werd door den Heer in de schilderij van onzen tekst, met ééne trek aangeduid door de *onvruchtbaarheid* van den vijgenboom; van dien vijgenboom, tot wien de Heer des wijnbergs nu drie jaren gekomen was, zoekende vrucht zonder ze te vinden. Onder deze *drie jaren* hebben wij niet bepaald aan de drie werkelijke jaren te denken, die de Heere Jezus onder Israël heeft doorgebracht, maar veel meer aan al den reeds verloopenen tijd, welken God vruchteloos besteed had om Israël tot eene oprechte wederliefde te bewegen. Wij herinneren ons daarbij de tallooze weldaden, krachten en teekenen, waarmede God Israël in den loop der eeuwen gezegend had, zonder dat Hij eenige vrucht van dankbaarheid van hen oogsten kon. Reeds van tijd tot tijd had Hij hun dan ook door Zijne profeten laten aankondigen, dat Hij hen eenmaal tot straffe hunner verstoktheid uit het land hunner Vaders verdooten zou, en hen zou uitrukken uit het midden der volken. Nog altijd had Hij in Zijne verdraagzaamheid die straf verschoven, in de hoop dat zij zich eindelijk zouden laten gezeggen, wanneer Hij Zijnen eigen

Zoon tot hen zenden zou. Maar nu deze verschenen was, maakten zij hun laatste nog erger dan het eerste, en vulden de maat hunner gruwelen tot overloopen toe. Nu treedt de Goddelijke gerechtigheid met hare regtmatige verontwaardiging te voorschijn, in het beeld van den vertoornden eigenaar des wijnbergs. *Houw den vijgenboom uit*, zoo spreekt Hij tot den wijngaardenier, *waarom zal hij langer nutteloos de aarde bestaan?* Ik geloof niet, dat het bepaaldelijk alleen *God de Vader* is, Dien wij ons hier onder het beeld van den vertoornden landheer hebben voor te stellen. Het is niet zoo zeer een der drie Goddelijke *Personen*, Dien Hij hier verbeeldt, als wel eene der volmaakte eigenschappen in het Goddelijk *Wezen*, namelijk de *gerechtigheid Gods*. Deze treedt met hare regtmatige cischen op, in het beeld van den verontwaardigden Heer des wijnbergs.

Maar in het Goddelijk wezen is ook nog eene andere eigenschap, behalve en nevens de gerechtigheid. Het is de genade, die geen lust heeft in den dood des zondaars, die langmoedig is, verdragende de tegensprekers, of zij nog te eeniger tijd tot bekeering komen mogten. Deze Genade Gods is den menschen verschenen in den Persoon van *Jezus Christus*, den Eeniggeborene des Vaders. Deze wordt in de gelijkenis voorgesteld onder het beeld van den wijngaardenier, die nog een goed woord spreekt voor den onvruchtbaren vijgenboom, ten einde het regtmatige besluit van den eigenaar nog een tijdlang af te wenden. *Heer*, zoo spreekt hij, *laat hem ook nog dit jaar, totdat ik om hem gegraven en mest gelegd zal hebben; en indien hij vrucht zal voortgebracht hebben, laat hem staan; maar indien niet, zoo zult Gij hem namaals withouwen.* Zoo stond de Goddelijke genade, in *Christus* geopenbaard, voor de gerechtigheid van den vertoornden Regter, beplei-

tende de zonde van Israël. De *CHRISTUS ISRAËLS*, bewust dat God om Zijntwil doen kon en doen wilde, wat Hem anders krachtens de onschendbaarheid Zijner gerechtigheid onmogelijk was, breidt de handen uit naar den hemel, en bidt om nog eenigen tijd van uitstel, opdat Hij Zijne laatste krachten tot bekeering van het volk beproeve.

Aandoenlijk beeld, dat ons eenen blik verleent in dat heerlijke, teedere hart van God. Deze voorbedding is ook niet onverhoord gebleven. Niet slechts een werkelijk jaar, maar een tijdsverloop van veertig jaren heeft de Goddelijke langmoedigheid toegestaan. In dat tijdsverloop heeft de *CHRISTUS ISRAËLS* het bloedig offer Zijner liefde gebragt voor Zijn volk; heeft Hij Zijne opstanding hun doen verkondigen, heeft Hij Zijne gemeente, met uitnemende krachten des H. Geestes toegerust, onder hen gezonden, om hen te doen bidden: *laat U met God verzoenen.* Op die wijze heeft Hij Israël verpleegd en bearbeid, gelijk de wijngaardenier den vijgenboom, dien hij omgraaft en bemest. En eerst nadat ook al deze arbeid eener onvermoeide liefde vruchteloos bleek te zijn, is aan den eisch der Goddelijke gerechtigheid, zijn volle loop gegeven geworden. Veertig jaren nadat de Heere deze gelijkenis uitsprak, is het onbekeerlijk geslacht uit de erve zijner Vadersen uitgeworpen, en *Jeruzalem* met den grond gelijk gemaakt. Alzoo is de vijgenboom uit den wijngaard uitgehouwen geworden.

Moeten wij niet in aanbidding verzinken, *M. H.* als wij zulk eene liefde van *CHRISTUS* voor Zijn volk Israël opmerken? Wel te regt zegt de schrift van Hem: *door Zijne liefde en door Zijne genade heeft Hij ze verlost; en Hij nam ze op en droeg ze alle de dagen van ouds.* Indien zij uitgehouwen zijn geworden, het is waarlijk aan Hem niet te wijten, maar Israël heeft zijn hart zoo zwaar

verstijfd, dat zelfs zulk eene genade daarover aan het toornen is geraakt, en daarom heeft de H. Geest ook van hen getuigd: *maar zij zijn wederspanning geworden en zij hebben Zijnen H. Geest smarten aangedaan; daarom is Hij hun in eenen vijand verkeerd, Hij zelf heeft tegen hen gestreden.* En thans, nu Israël als een van onweder voortgedrevene over den aardbodem rondzwerft, aanschouwen wij dien strijd, die nu reeds achttien eeuwen lang dat zoo rampzalige, als merkwaardige volk teistert.

Intusschen M. H., wij weten uit de aloude profetiën Gods, dat de vijgenboom niet voor eeuwig uitgehouwen is; wij weten dat Israëls God met Zijn volk niet altoos twisten, noch eeuwiglijk den toorn behouden zal. Uit zijn land moge Israël verdreven zijn, maar het is niet verdreven uit het hart van zijnen God. Daar schuilt nog een innige gloed der liefde achter die zwarte rookwolken des toorns. God heeft Zijn volk niet verstooten; maar Hij bemint het nog immer om der Vaderen wil. Wij moeten hier de grenzen onzer gelijkenis uitbreiden; wij moeten uit de profetie en de geschiedenis, de gelijkenis aanvullen, haar verder uitwerken, haar voltoojen. Ook van den uitgehouwen vijgenboom heeft de wijngaardenier zijn hart nog niet afgetrokken. Wel is die onvruchtbare stam omgehouden, maar de wijngaardenier geeft hem nog niet over, om tot brandhout gekloofd te worden. Hij kan hem onmogelijk verlaten. Nog altijd staat hij bij den omgehouwenen tronk, met een zucht in het hart: «och! indien gij nog eens wierdt ingeplant!» Ja, nu hij daar vernederd is in zijnen val, nu jammert het den wijngaardenier nog meer om zijnentwil. Nu hij daar met zijnen wortel bloot ligt, aan alle weér en wind ter prooi, dwars over de voetpaden des wijngaards heen geworpen, als een struikelblok voor den wandelaar, als een ontsiersel voor

den ganschen hof, nu smart het den wijngaardenier nog meer aan zijn hart. En — o wonder der liefde en trouwe! Nog heeft hij de hoop niet verloren. Ja, hij ziet dat de stam, hoe dor en onvruchtbaar ook, toch nog teekenen van leven verraadt, van leven dat diep in het merg des harten verscholen is, maar, zelfs aan dezen omgehouwenen boom hier en daar nog door de dorre vezelen en ruwe schors heenbreekt, en nu en dan, van tijd tot tijd in een groen uitspruitsel, in eene tengere scheute te voorschijn dringt. Ziet, met welk eene vreugde, met welk een wellust hij die uitbottende rijskens van den dorren stam afsnijdt en teederlijk bewaart, ze implantende in frischen wortel. Zulk eenen nog leven verradenden stam kan zulk eenen wijngaardenier niet prijs geven. Daar heeft hij nog hoop, dat èn weer en wind, èn storm en regen, èn hitte en koude, in den loop der jaren onder den daauw van 's hemels zegen, te eeniger tijd nog zoo magtig op dien ouden, dorren tronk werken zullen, dat hij vermurwd en verteederd wordt, en ten laatste nog weder vruchtbelovende takken uitslaat.

Ja nog meer; wij verlaten hier den kring der gelijkenis, wij treden op den bodem der profetie en geschiedenis over. Christus heeft niet alleen *hoop*, maar Hij heeft *zekerheid*, dat de omgehouwene stam eenmaal weder opgericht en als een vruchtdragende boom in den wijngaard prijken zal. Hij heeft de *zekerheid*, dat juist tegen den tijd Zijner aanstaande komst, Israël sterke en in het oog loopende teekenen van levens opwekking vertoonen zal. Sedert dat de Christus deze aarde verlaten heeft, is de winter, de stormachtige regentijd over Israël aangebroken. Maar Hij zal wederkomen uit den hemel, en dan zal de zomer aanbreeken. Tegen dien tijd echter zal er ook werking komen in den vijgenboom, ja aan den vijgenboom

Israëls zal het te zien zijn, dat de zomerzon der gerechtigheid gereed staat om op te gaan. Hij zelf, de Profeet Israëls heeft deze levenswerkingen in Israël aangegeven als zoovele merkteekenen, waaraan de nabijheid Zijner komst zou te onderkennen zijn. Merkt op den vijgenboom, zoo zeide Hij: (*en ook op alle boomen, want ook onder de overige volken zullen alsdan opmerkelijke levensopenbaringen gezien worden,) wanneer zijn tak teér wordt en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij dat de zomer nabij is.* Zoo ligt dan Israël als een omgehouwene vijgenboom daar neder, maar met eenen zomer in het verschiet; waarin hij, opgerigt van zijnen val, met eene pracht van bladeren en vruchten wederom een sieraad zal zijn in den wijngaard, en een lust der oogen zijns Gods. Op die toekomst houdt CHRISTUS onafgewend de oogen gerigt, en daarom heeft Hij nu reeds achttien eeuwen dat dorre, onoogelijke volk in het aanzijn behouden, en met eene onzichtbare hand geleid. En gewis, Hij heeft dat gedaan en doet het nog met diezelfde hartroerende liefde en trouwe, die in onzen tekst zoo treffend is afgemaald. Nog steeds voorzeker en door deze achttien eeuwen heen heeft de gerechtigheid Gods, in billijken toorn geroepen: « Waartoe beslaat hij nutteloos de aarde? Waartoe ligt « Israël daar als een omgehouden boom, dwars over den « weg der volken heen, tot eene versperring hunner schreden en tot eenen misstand voor Mijne oogen? Neem « hem uit het midden weg en dat hij verdelgd worde, « gelijk men eenen omgehouwenen tronk verdelgt, die men « tot brandhout klooft!» Maar tegenover die gerechtigheid staat nog heden de genade, wier giften en roepingen onberouwelijk zijn, en sprcekt uit den mond van den CHRISTUS ISRAËLS eene voorbedding uit: « om der « Vadersen, om Mijnentwil, gedenk Uws Verbonds met

« ABRAHAM gemaakt en Uwer belofte aan Mij bezworen, « dat Gij dit volk in eeuwigheid niet verlaten zult, maar « het nog eenmaal zult opwekken uit zijne graven en « planten in het erfdeel zijns Vaders, en geven het een « besneden hart en eenen nieuwen geest, opdat Ik over « hen Koning zij tot in der eeuwigheid.»

Wij zijn in de dagen, waarin de toorn van God nog immer zwaar drukt op dit zwaargestrafte volk; een toorn openbaar vooral in de verharding, die voor een deel over dit volk gekomen is. Dien toorn hebben wij bijna niet te gelooven; wij zien hem als met onze oogen, wij tasten hem als met de handen, zoo dikwijls als wij met onzen voet tegen dien omgehouwenen vijgenboom stooten. Maar er is bij dit alles *iets*, dat wij *gelooven*, iets dat wij niet zien en niet tasten kunnen, maar van welks waarheid wij nogtans een bewijs en eenen vasten grond hebben in het Woord, dat niet liegen kan. Wij gelooven dat achter die donkere nevelen des toorns, ISRAËLS CHRISTUS staat met een hart vol liefde en genade, arbeidende aan dit volk, biddende voor dit volk, met eene reeks van voorbeddingen, waarvan de eerste onder het gedruis der hamerslagen opwaarts klonk aan het kruis en de laatste in een Halléluja der dankzegging uitbreken zal, van den troon in Sions Tempelpaleizen. Dat gelooft de wereld niet, die in den Booze ligt. Daarom bespot zij dien omgehouwenen vijgenboom. Dat gelooft ook Israël zelf niet; daarom ziet het te vergeefs andere volken om zich heen opgewekt, om hem tot jaloerschheid te verwekken. Ja zelfs een groot gedeelte der Christelijke kerk gelooft het niet, door menschelijke overleveringen en veroordeelen verblind voor de heldere stralen van het profetisch woord, 't welk in zoo grootsche trekken Israëls wederaaneming, als een leven uit den dooden voor de wereld, in de toe-

komst verkondigt. Maar ik geloof het, en zooveel als God er in de laatste dagen met mij de oogen geopend heeft, om de onuitwisbare letteren te lezen en te verstaan van die profetie, welke daar zegt: *Hij heeft ze alle onder de ongehoorzaamheid bestoten, opdat Hij ze alle zoude barmhartig zijn.*

Tusschenzang Psalm 102: 7 & 8.

Indien het dan waar is M. H., dat gij herwaarts opgekomen zijt om met mij het goede van Israël te zoeken, zoo mag ik vertrouwen dat gij met mij deelt in dit geloof, namelijk dat CHRISTUS nog steeds gelijk de wijngaardenier onzer gelijkenis, bij den thans reeds omgehouden vijgenboom staat met een hart vol genade en ontferming, over dit Zijn vleesch en been. Maar indien gij dat gelooft en dien CHRISTUS als uwen Verlosser liefhebt, als uwen Bruidegom verwacht, hoe behoort gij dan ook niet Hem als een exempel na te volgen, ook en vooral met betrekking tot Israël! Indien de gemeente uit de heidenen het ligchaam van dien CHRISTUS is, en met Hem als haar Hoofd éenen volkomenen man uitmaakt, zoo volgt hieruit dat de gemeente hier op aarde de wijngaardenier is, gelijk CHRISTUS het thans is in den hemel, of met andere woorden, dat de gemeente met diezelfde gevoelens der liefde naar Israël behoort uitgebreid te zijn, gelijk CHRISTUS het was, toen Hij zich zelve onder het beeld van den wijngaardenier voorstelde. En vraagt gij, welke die gevoelens der liefde zijn, zoo wijs ik U hoe de Heer in het beeld onzer gelijkenis, Zijne liefde tot Israël aanschouwelijk maakt, als eene *langmoedige* liefde, als eene *lopende* liefde, als eene *werkdadige* liefde, als eene *voorbiddende* liefde.

Ik bid U bij den ontfermenden CHRISTUS, laat ons *langmoedig* zijn over Israël, gelijk Hij. Dor en onvruchtbaarheid is zoo, ligt die vijgenboom daar voor ons. Niet alleen biedt dat verstokte volk ons geen verkwikkelijk schouwspel aan, maar het is der gemeente Gods zelfs tot eene ergeris, tot een' vijand. Ach! hoe bittere en daaronder regtmatische klagten rijzen er niet uit den boezem der heidenen tegen Israël op. Het is een volk, zoo klagen zij, dat ons tergt door zijne verstoktheid, grieft door zijnen spotlust met hetgeen ons het dierbaarste is, bedriegt door zijne sluwheid, verontwaardigt door den ondank, waarmede het onze pogingen tot zijn heil beantwoordt. Ja het is een volk zoo bedriegelijk, ongestadig en gewetenloos, dat zelfs onder de proselieten, die het ons na veel gebeds en arbeids afstaat, er nog menig een is, die de goede verwachting op de bitterste wijze te leur stelt, en ons eene oorzaak van bespotting wordt bij de ongeloovige wereld, die met onze vrome lichtgeloovigheid den draak steekt. Het is een volk, zoo roept men, kruipende zoolang het U noodig heeft, en opgeblazen verwaand, zoodra het door uwe hulp zoover gekomen is, dat het zonder schade voor zich zelf U met den voet van zich stooten kan. Het is een volk, — maar waartoe meerder klagten over de verschrikkelijke dor en onvruchtbaarheid van dien vijgenboom opgesomd? Ik wil ze hier niet ter toetse brengen. Ik wil zelfs toestemmen, dat er geen volk ter wereld is, 't welk tegenover het geestelijke, hemelsgezinde leven der gemeente Gods scherper tegenstelling van vleeschelijke gezindheid en aardse begeerlijkheid aanbiedt. En spreekt gij van uit het gevoel uwer gerechtigheid en verontwaardiging, dan roept gij: «neemt dien vijgenboom uit het midden weg en werpt hem in het vuur!» Maar ik bid U, zou die taal op uwe lippen voegen, die gij eertijds Gode ongehoorzaam geweest zijt,

maar nu barmhartigheid verkregen hebt door dezer ongehoorzaamheid? Zullen wij niet veel meer betoonen het beeld van onzen CHRISTUS te dragen, wanneer wij even als Hij, met droefheid van wege de verharding hunner harten, hunne zonden en ergernissen dragen met een geduld dat het langer uthoudt dan hun tegenstand? Ach! ik wil niets tot verdediging van dit onvruchtbare volk inbrengen. Ik wil hier niet spreken van de schuld, die wij nog hebben afgedoen jegens een volk, 't welk onze heidensche voorvaderen te vuur en te zwaard hebben willen uitroeijen. Ik wil hier niet spreken van de uitnemende schatten en zegeningen Gods, die wij middelijkerwijze aan dit volk te danken hebben, daar het ons uit zijnen schoot den CHRISTUS gebaard heeft, in Wien alle de schatten der wijsheid en kennisse Gods verborgen zijn. Ik wil niet opmerken dat deze eene vrucht van dien vijgenboom alleen ruimschoots opwegen mag, tegen geheel de onvruchtbaarheid van den ganschen stam in ons midden. Maar ik wil alleen U er op wijzen hoe uw CHRISTUS, gelijk de wijngaardenier, met de langmoedigheid eener onuitsprekelijke liefde bij dien verdorden boom staat, en ik vraag U alleen: zullen ook wij niet langmoedig zijn gelijk Deze?

En dan, ik wil U niet opwekken tot eene hopelooze langmoedigheid. Eene langmoedigheid, die hoegenaamd geen verschiep der hope heeft is zelfs geene Goddelijke deugd veelmin eene menschelijke. Maar wij hebben over Israël de hope niet te verliezen. Gelijk de wijngaardenier van eene verwachting der vruchten sprak, zoo mogen ook wij van eene hope des herlevens in Israël gewagen. Heeft CHRISTUS ons Hoofd, in die hope dat volk tot heden toe gedragen en geleid, laat ook ons, Zijn ligchaam, toonen, diezelfde hope met Hem te koesteren. Spreekt dat volk niet toe op den toon der hopeloosheid. Spreekt niet tot hen als tot

een volk dat geene toekomst, geen lente of zomer des nieuwen levens meer te verwachten heeft. Treedt dat volk niet te gemoet met de bijl in de hand, als ware er niets anders meer te doen dan den vijgenboom tot spaanders te slaan en in het vuur te werpen. Neen, spreekt tot Israël van zijne hope, van zijne vertroosting. Geeft hem den indruk dat gij vèr zijt van aan zijn leven te wanhopen, maar integendeel uit zijne aanneming voor geheel de wereld een leven uit den dooden verwacht. Ja, wijst hem op zijne dorheid, opdat hij beschaamd en bedroefd worde van wege de schrikkelijke doodscheit zijner gedaante, maar doet het in den toon der hope, hem bemoedigende tot vruchtbaarheid, hem wijzende op den oneindigen schat zijner profetiën, die hem alle dringen naar eene toekomst, waarin hij aan de voeten van zijnen CHRISTUS in liefde en aanbidding zal nederzinken. In dien toon der hope tot Israël sprekend, zult gij de groote grieven wegnemen, die dat volk tegen de gemeente Gods heeft, alsof zij met eene zekere leedvreugde haren tempel bouwt op de eeuwigte pinnen van *Jeruzalem*, alsof zij den ganschen trésor der aloude oorkonden Israëls alleen tot haar eigen voordeel plunderde, om aan Israël zelf niets anders over te laten, dan de vervloekingen zijner profeten. Neen, verre van daar! wij willen Israël liefhebben met eene liefde die alles hoopt, maar vooral hier, waar van Gods wege zoo uitdrukkelijk alles beloofd is.

En deze hope, is het niet zoo? behoeven wij vooral, zoo wij *werkzaam* zullen zijn in de liefde. Aan een volk te arbeiden, 't welk nooit of nimmermeer vruchten beloven kan, zou de onzinnigste taak der wereld zijn. Maar het is zulk een arbeid niet, die de liefde Israëls van ons verlangt. Wij hebben eene overvloedige hope, opdat wij overvloedig zouden arbeiden. Laat ons niet ophouden om

den vijgenboom te graven, en mest om hem te leggen. Laat ons vooral niet verzuimen die zeldzame, maar daarom ook zoo dierbare scheuten en loten te vergaderen, die deze omgehouwene tronk, ook in zijnen gevallen staat nog van tijd tot tijd uitdrijft. Het overblijfsel Israëls sterft niet. Hoe ook de tijden en volken veranderen mogen — steeds behoudt Israël een overblijfsel naar de verkiezing der genade. Het is onze roeping, dat overblijfsel door onzen ijver te voorschijn te lokken. Hoe vaak en hoe bitter wij ook hierin te loor gesteld worden — laat ons desniettemin volhouden aan dat volk te arbeiden. Indien de oogst ook slechts weinige goede, blijvende vruchten biedt, — het is niet te gering voor eene liefde, die zich verblijdt over éénen zondaar die zich bekeert. Laat ons voortgaan te prediken, een ieder in zijnen kring, tot deze kinderen der verwerping voor eenen tijd. Laat ons voortgaan ons hunner aan te trekken, op welke wijze wij dit met een eerlijk geweten zullen vermogen, niet door milddadigheid hen verlokken, maar ook niet door karigheid hen verbitterende. Zij zijn als vreemdelingen verstooten in de wereld, laat ze als gasten opgenomen zijn in onze huizen, indien zij slechts hooren willen naar 't geen de Geest in den tempel onzer woning tot hen spreekt. Zij worden toegelaten en binnen gelokt wel is waar, in de maatschappelijke kringen van het zich souverain verklarende volk, maar opdat zij zwijmeldronken over hunne staatkundige vrijheid hunne godsdienstige voorregten, hunne toekomstige volksmajesteit zouden vergeten. Welaan! dat zij in *onze* kringen eene betere vrijheid, eenen anderen souverain, een heerlijker volksbestaan leeren waarderen! Laat ons hun een ander en beter boek voorleggen, dan onze grondwet van 1848 — het boek der orakelen van hunner Vaders God, waarin hun uitnemender privilegiën gewaarborgd worden,

dan de hoogste landsraadsvergadering hun kan bezweren.

En bovenal M. H., laat ons Israël liefhebben met eene liefde, die overvloedig is in gebeden en smeekingen voor hun waarachtig heil. Ziet hoe CHRISTUS in het beeld van den wijngaardenier smeekend tusschen beide treedt, en het strafschuldig volk onder de vleugelen Zijner voorbedding bedekt. Een voorbidder voor Israël is Hij ook steeds geweest en is Hij nog heden. Alles wat Israël in den loop der eeuwen ten goede te beurt gevallen is, heeft het te danken aan de voorbedding Desgenen, van Wien het geroepen heeft: *Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!* Hij zelf gaat ons nog steeds voor in het vervullen van het gebed: *Biddt voor degenen die U haten.* Zoo laat ook ons dan niet vertragen; hetzij in onze binnenkamer, hetzij aan de openbare plaatsen des gebeds, hart en hand op te heffen tot den levenden God, die alleen het deksel van Israëls hart wegnemen kan. Het gebed des regtvaardigen vermag veel, maar veel vooral wanneer het opgezonden wordt voor Gods aloude volk. Wij zijn geene kenners, veel min bekeerders der harten. Wij kunnen zaaijen, poten, planten en nat maken, maar de wasdom is van God. Zoo is dit dan wel het voornaamste, dat wij om den wasdom smeeken. Het arme volk is verward en verstrikt in allerlei menschelijke leeringen en inzetting, in gebod op gebod en regel op regel, in plegtigheden en vasten en eigenwillige godsdienst, die het ligchaam wel niet spaart, maar der ziel niet nut is. Hunne leeraren zijn blinde leidsliden der blinden, die den sleutel der kennis weggenomen hebben, en zelve niet willende ingaan, ook andere verhinderen in te gaan. In dien dorren steenachtigen bodem heeft Israël nu reeds eeuwen lang gestaan. Eeuwen lang heeft het de warme stralen van de zon der gerechtigheid ontbeerd, en daarvoor in de plaats is het onder bergen van sneeuw en ijs begraven geworden. Het volk is door en door verstijfd en verkleumd; het is als een verwilderde boom, die door eene jammerlijke verplanting, eene slechte verpleging en eene bestendig teisterende wedersgesteldheid ten eenenmale vervallen is. Wat zullen onze menschelijke krachten hietegen vermogen? Wat zullen onze toespraken, onze redekavelingen, onze boeken, geschriften en traktraten, indien niet bovenal die Geest ons ter hulpe is, die alleen magtig is de dooden levend te maken en de onvruchtbare te stellen, tot eene blijde moeder

van kinderen? Israël te bekeeren! — Neen, dat is geen menschenwerk; dat kan alleen God doen. Daarom, in dien wij ook al iets vermogen door te spreken en te schrijven, veel meer nog zullen wij vermogen door te bidden. Ja in het gebed ligt onze kracht; door het gebed zullen wij Israël te sterk worden; door het gebed zullen wij den toegang bekomen tot in den kern van Israëls hart, waartoe wij langs andere wegen met geene mogelijkheid komen kunnen. Het is hierom dat ik gaarne in dit uur voor U ben opgetreden, om uw voorganger te zijn in de voorbedding voor Israël. Komt, laat ons dan bij het woord terstond de daad voegen, en al aanstonds ons nederbuigen voor den troon van Israëls God, den grooten Hoorder der gebeden. O! mogt het blijken, dat, wanneer Israël eenmaal tot zijnen God bekeerd, vreedzaam nederzit onder zijnen wijnstok en vijgenboom, ook dit ons gebed heeft medegewerkt om die luisterrijke en zalige gebeurtenis te bespoedigen. Als dan de gemeente uit de heidenen, als de Koningin Israëls naast Haren Koninklijken Bruidegom gezeten, van haren troon in verrukking op dat herwonnene en herborene volk nederziet, dan zal zij in dankbare vreugde tot haren Heer en haar Hoofd zeggen: « Ziedaar de vrucht van Uw kruis, van Uwe en onze gebeden. AMEN!

NAZANG Psalm 41: 7.

Dr A. Capadose

WOORDEN EN DADEN GODS,

TOT

HEIL VAN ISRAËL.

Gewis, daar is soms eene stem, een woord, dat in het treurend harte vreugde wekt, een uitroep, die het beklemd gemoed lucht geeft. Aan de lijdens-sponde van eenen doodelijken kranke, — terwijl alle omstanders niet dan het ergste vreezen, — wordt eensklaps de stem des geneesheers gehoord: daar is hope! en eene lichtstraal van vreugde dringt door de sombere nevel der smart en baant zich eenen weg tot het hart. — Zoo ook gaat het den Vriend van Israël, als hij aan Israël en het Heilige Land denkt. Ziet, het land is eene puinhoop, geen zweem van de vorige luister, en het volk — de zedelijke krankte doet het als uitteeren. Maar daar verneemt men eene stem, reeds vóór eeuwen uitgegaan, afkomstig van Hem, die de éénige Redder en Helper is. *Troostet, troostet mijn volk, spreekt naar het harte van Jeruzalem, roept haar toe dat haar strijd vervuld is, dat hare ongerechtigheid verzoend is, en dat zij van de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft voor alle hare zonden.*

Ziedaar onzen vrijbrief, wat zeg ik! onzen bevelbrief, ons mandaat. God zelf roept tot Zijne kinderen, dat zij Zijn oud en krank Volk *troosten* moeten, dat zij hetzelfde *toeroepen* moeten, dat zijn strijd vervuld is, ja, toen het ontzaghelijk *het is volbragt!* was uitgesproken, toen de Held aan het Kruis stervende, overwon, is aan dien strijd ook een einde gemaakt; roepen wij het dan den Israëliet toe, opdat hij het geloovig aanneme; zegt het hem, dat zijne ongerechtigheid *verzoend is*, niet, nog moet *verzoend worden*; neen, verzoend is, niet door boetedoeningen, of vasten of uiterlijke gerechtigheid, maar verzoend in de bloedstricmen van hunnen GOEL, hunnen Verlosser, die betaald heeft en volkomen, wat ook Israël schuldig was. Zegt het hem, opdat hij het geloovig aanneme, en dan zal hij dubbel ontvangen voor of in plaats van zijne zonde. Hier lezen de Vrienden Israëls hunne heilige roeping, maar zij weten, dat niet zij, maar Hij, die de sleutelen DAVIDS heeft, die opent en niemand sluit, ook de harten der Israëlitien openen kan en zal. Goddank! voor ons is de troon der genade geopend, en wij mogen U dus het welkom toeroepen, ook te dezer plaatse, waar wij zamen komen om voor Israël te bidden. Laat ons dan ons tot het gebed bereiden met het aanheffen uit

Psalm 95: 1—3.

GEBED.

Zeker, wij weten het, de Almagtige heeft genadige verhooring op het gebed beloofd, in alle dingen, die wij van Hem zouden smecken in den naam des Gezegenden. Er zou dus reeds daarin genoegzamen grond zijn, om met volharding in het gebed aan te houden. Maar hoe

vaster staat het vertrouwen, hoe nadrukkelijker wordt het gebed, hoe meer zielverheffend is de blijde verwachting en hope, wanneer hetgeen wij bidden ook eene bepaalde belofte heeft, van éénmaal te zullen worden daargesteld. Maar hooger nog rijst de vrijmoedigheid en de heilige vreugde, waarmede het gebed ten hemel klimt, wanneer God er met eenen duren eed is tusschengekomen. En ziedaar M. H.! het standpunt aangewezen, waar de biddende Vriend van Israël staan mag; hij heeft voor het herstel van dat volk niet alleen bepaalde beloftenissen, zooals aan geen ander volk gegeven zijn, maar die zijn aan hetzelfde van een' God van Waarheid, met dure eeden gedaan. Want *Hij gedenkt aan Zijn Verbond tot in eeuwigheid, aan het Woord dat Hij ingesteld heeft tot in dwizend geslachten, aan het Verbond, dat Hij met ABRAHAM heeft gemaakt, en aan Zijnen eed aan ISAÏK.*

Wij hebben dan ook tot bevordering en opwekking der heilige belangstelling in het onderwerp, dat ons ook heden zamenbrengt, zoowel *woorden als daden Gods.*

In het Boek der Openbaringen, in de rollen der Profeten vinden wij de volheerlijke beloftenissen aan Israël gegeven, en in den weg van Gods Voorzienigheid met dat volk de blijken, dat de God der Vaderen het kroost van ABRAHAM niet vergeten heeft. Komt! laat ons dan eerst het Boek der boeken in handen nemen. Dáár staan ze, die Profeten, die wolken der getuigen; zij, van God gezonden, om aan Israël Zijnen wil te openbaren, dragen zoowel het straffend zwaard der bedreigingen en oordeelen Gods tegen het rebelleerend en afgodisch Volk, als de troostvolle balsem der heilige en volheerlijke beloftenissen, die éénmaal tot eene belooning van Gods eeuwige trouwe zullen vervuld worden. Zij zagen in oordeelen en uitredingen, die ophanden waren en welke zij van

Gods wege den volke moesten aankondigen, ook grooter oordeelen, die toekomstig waren, maar ook uitroddingen van later tijd en van verhevener beteekenis; zoodat zij meermalen van hunnen leeftijd beginnende, voortgeleid en opgevoerd werden in de gezigten, die voor hun vlammend oog zich voordeden, tot aan het einde der dagen, om dan die ontzagchelijke gebeurtenissen, die nog eenmaal aan dat volk moesten vervuld worden, en in en door dat volk aan de gheele wereld, zoowel aan Israël, als aan de Kerk, in profetische lichtstralen voor te schetsen.

Nemen wij, bij voorbeeld, uit de rolle der Profetiën van ZEPHANJA, het derde Hoofdstuk.

In het naast voorgaande had hij gesproken over de verlossing uit de Babijlonische gevangenschap; maar thans vestigt hij het oog op een veel later tijdperk, en op een' nog op eenen verren afstand liggende toestand van *Jeruzalem* en het *Heilige Land*. Immers, wanneer wij onderzoeken, hoe die stad en dat land zich bevonden, toen de Messias, onze gezegende Heiland dezelve betrad, als wij dan hiermede de levendige kleuren vergelijken, waarmede onze Profeet de zonden en overtredingen van grooten en kleinen, van Vorsten en Priesters beschrijft, dan kunnen wij niet twijfelen of de profetische blik werd juist op die dagen gevestigd. Want, dat hier van een tijdvak, later dan de Babijlonische gevangenschap geprofeteerd wordt, blijkt duidelijk

1. Omdat eerst na dien tijd, de Heere zoo nadrukkelijk kon gezegd worden *in het midden van hun te zijn*.
2. Omdat de *uitroeiing der heidenen* (vs. 6) duidelijk op de volkeren ziet, die Israël ooit verdrukt hebben, waarvan in de vorige hoofdstukken eenige opgenoemd worden en hun val voorspeld.

3. Omdat het tijdstip, als de blijde boodschap des heils, de reine sprake tot de volkeren zou gebragt worden, opdat zij allen den Naam des Heeren *zouden aanroepen en Hem dienen met eenparigen schouder*, (vs. 9) volstrekt niet kan zien op de tijden voor de Babijlonische gevangenschap, noch op omstandigheden, dadelijk na de wederkeering uit *Babel*, maar eenig en alleen op de verkondiging des Evangelies aan alle Volkeren, hetgeen dus het tijdstip aanwijst na de eerste komst des Heeren.
4. Ook is de beschrijving van hen, die de overgeblevenen van Israël genoemd worden, die *geen onrecht zouden doen, noch geen leugen spreken*, enz. (vs. 13) niet op die Joden toepasselijk, die ten tijde der wegvoering naar *Babel* overgebleven waren, maar beter op de Apostolische gemeente.
5. Hetzelfde mag gezegd worden ten opzichte der vreugde, waarvan de Profeet van het 14de vers tot aan het einde, zooveel heerlijk verkondigt; immers, dat de verwezenlijking daarvan niet op de wedergekeerden uit de Babijlonische gevangenschap van toepassing kan zijn, is duidelijk, overmits het verschrikkelijkst oordeel over *Jeruzalem* toen nog toekomstig was.

Alle deze gronden doen ons noodwendig denken aan het ontzettend oordeel, dat de *bevekte* stad toen nog te wachten stond, om de verwerping van den Heer, die in het midden van haar zou zijn, maar te gelijker tijd aan de belofte eener eindelijke uitredding en verlossing, heerlijkmaking en nimmer te voren gekende voorspoed van die dochter Sions onder den Heere, haren waren Messias en Koning.

Treffend en aandoenlijk is de ontzagchelijke blik, die

de Profet bij hooger licht in de ontwikkeling, voortgang en eindgebeurtenissen der volgende tijden en eeuwen, over *Jeruzalem* en *Israël* werpen mag.

Van het 1ste tot het 5de vers beschrijft hij ons den toestand van *Jeruzalem*. als de Messias zal gekomen zijn; in het 5de vers wordt ons voorgesteld de tegenwoordigheid van dien Messias, hunnen God en Heiland, hoe ook miskend en gehoond door die ijsselijke en bevelte stad; dan volgt de beschrijving van dien Messias; hierbij voert de Profet God de Vader sprekende in: (vs. 7) *Ik zeide, immers zult gij mij vreezen enz.*, hetgeen ons doet denken aan de woorden van den gezegenden JESUS: *als Hij dan nog eenen Zoon hadde, die hem lief was, zoo heeft hij ook dien ten laatste tot hen gezonden, zeggende: immers zullen zij mijnen Zoon ontzien*; (Marc. XII: 6.) in het 8ste vs. wordt het oordeel over *Jeruzalem* voorspeld: *daarom verwacht mij, spreekt de Heere, ten dage als ik mij opmake tot den roof.* — *Wat zal dan de Heere des wijngaards doen?* zeide de Heere JESUS, *hij zal komen en de landvelden verderven en den wijngaard aan anderen geven.* — En wie zijn die anderen? daarvan spreekt onze Profet in het 9de vers: *Gewisselijk, tot de volkeren zal Ik dan eene reine sprake wenden*, waarmee ons klaar de eerste verkondiging des Evangelies aan alle volkeren wordt voorgesteld. *Gaat dan henen*, zeide de opgestane, ten hemelvaart zich bereidende JESUS tot zijne discipelen, *onderwijst alle de volkeren*. Van alle kanten zouden de Volkeren nu toestroomen, ook (vs. 10) *van de zijden der rivieren der Mooren zullen de ernstige aanbidders des Heeren komen*, en als eenen eersteling van deze begroeten wij in de dagen der verschijning van den Messias, den Moorman van *Candace*, aan wien PHILIPPUS de reine sprake gebragt had. En de aanvang dier zegeningen zou niet bestaan in

uitwendigen voorspoed, neen, (vs. 12) het zou *een arm en ellendig volk* zijn, dat de Heer in het midden van *Jeruzalem* zou doen overblijven, maar, *die zouden op den naam des Heeren vertrouwen*. Welnu, zegt PAULUS wel iets anders? *Gij ziet uwe roeping, broeders! dat gij niet vele wijzen zijt naar den vleesche, niet vele magtigen, niet vele edelen, maar het dwaze, het zwakke, het onedele der wereld heeft God uitverkoren, en hetgene niets is, opdat Hij hetgeen iets is, te niet zou maken.* (1 Cor. I: 26.)

Daarentegen worden bij onzen Profet de vruchten der Evangelie-verkondiging, ter wederbaring van zondaren, en dus de geestelijke voorregten dier tijden, met eenige hoofdtrekken voorgesteld, (vs. 12 & 13) terwijl hij eindelijk dat tijdstip der eerste verkondiging des Evangelies, tot aan de sluiting dier huishouding, in éénen blik overziende, het oog vestigt en bepaalt op het duizendjarig Rijk, het herstel van *Jeruzalem*, de juichtoonen en vreugdegalmen van de dochter Sions in verrukking bezingt, en wel omdat de Heere nu voor altoos *hare oordeelen heeft weg genomen*, ja Hij zelf, nu niet meer om te lijden, noch verschijnende zonder gestalte of gedaante, maar in heerlijkheid als de Koning Israëls, in hun midden zoude zijn. (vs. 14 & 15.) Van hier tot aan het einde schetst de Profet in levendige en bezielde trekken, alle de zegeningen, de uitstekende voorregten, de schitterende toekomst, die nog voor *Jeruzalem* en *Israël*, tot hunnen God en DAVID hunnen Koning wedergekeerd, te wachten zijn; want zekerlijk zegt de Heere: *Ik zal vlieden zetten tot eenen naam en tot eenen lof onder alle volkeren der aarde, als ik uwe gevangnissen* (niet alleen die van *Babel* maar veel zwaarder, veel noodlottiger, de gevangnisse der zonde en der ongerechtigheid) *voor uwe oogen wenden zal.*

En gij, M. H.! die aldus de handelingen Gods met

dat volk van Israël, in dit gewichtig deel der profetische schriften ziet aangeeteekend, dat het U niet alleen strekke tot een bewijs van de eeuwige trouw van God, die nog eenmaal de hand zal leggen aan dat Volk, om het met Zijne uitnemendste zegeningen te overladen, en door en in hetzelfde alle volkeren der aarde: laat het niet alleen strekken om uwe belangstelling, uwe liefde, uwe gebeden voor dat jammerlijk gezonken, maar onder de behoevende hand Gods bewaard gebleven Volk, op te wekken en te verlevendigen, maar laat het ook dienstbaar zijn, tot bevordering van uw eigen heil, daar het Israëlitisch Volk een profetisch Volk is, waaraan God heeft willen openbaar maken, of liever, waarin God heeft willen afspiegelen, hoe Hij den verlorenen zondaar uit zijnen diepen val wil redden en opvoeren tot eenen toestand van zaligheid, die geen oog gezien, geen oor gehoord heeft, en in geen menschenhart is opgeklimmen.

Hebt gij het dan opgemerkt, hoe die magtige God Zijnen heiligen toorn aan die bevleete en bezoedelde stad en Volk heeft betoond, van wege de verwerping Zijnes Zoons, en hebt gij daar niet in gelezen, hoe gij en ik en wij allen onder dien regtvaardigen toorn liggen, van wege dezelfde misdaad? of zijn er onder U, die het nog niet weten, dat uwe zonden en uwe ongerechtigheid, de nagels zijn, waarmede de Gezegende aan het hout des Kruisses werd vastgehecht? Weet gij het nog niet, dat het uwe onboetvaardigheid en wereldlust zijn, die op het eeuwig gezegende Hoofd des Heilands den doornenkroon hebben ingedrukt? Och! dat ik U dan in Gods name opwekke om U voor Zijne voeten neder te werpen, om van Hem dien Geest af te smeeken, die U aan uzelfen ontdekken zal, en dan, o ja! dan en dan eerst zult gij moeten erkennen, en in boete en berouw belijden voor

den Almagtige, dat dezelfde zonde, de verwerping van den Zoone Gods, waardoor de Joden onder de straffende hand eens regtvaardigen Regters zuchten, ook de uwe is van nature, en dat daarom de toorn Gods ook op U blijft, zoolang gij, de wereld dienende en de lusten van uw harte volgende, niet tot Hem zijt wedergekeerd, in opregt gevoel van behoefte aan vergevende genade.

Maar gij hebt het dan ook gehoord, wie het zijn, die in ons hoofdstuk die treffende en vertroostende beloften verkregen, niet alleen van wederaanneming, maar van verhooging in Gods gunst en van verheerlijking in Gods tegenwoordigheid. *Een arm en ellendig volk, maar dat op den naam des Heeren vertrouwt.* Dat moeten wij alle worden, zullen we ons die heerlijke beloften kunnen toe-eigenen. De eenmaal zeker plaats hebbende wederaanneming van Israël zal voorafgaan of althans vergezeld worden van zielsberouw. *Zij zullen komen met geweën, en met smeekinge zal Ik ze leiden,* zegt de Heere. Zoo ook wij. — O, dat arm worden! dat verliezen van alle die schatten, die wij meenden te hebben, die krachten, waar in wij meenden alles te zullen kunnen verrigten!

Zoo wij door Goddelijk licht onze zonden hebben leeren kennen en beweenen, dan wil ons God ook onze armoede en ellende toonen, opdat wij als bedelaars aan de voeten van dien rijken Koning komen, om genade, en geen regt uit Zijne oncindige goedertierenheid af te smeeken, om de bloedverdiensten onzes GOËLS. Maar ziet dan ook, die *arme en ellendige, zij zouden op den naam des Heeren vertrouwen.* O, mijne Vrienden! merkt het op, de zegenrijke uitkomst, het herstel van *Jeruzalem*, de heerlijkheid onder de luistervolle regering van den Messias, alle die glansrijke beloften worden niet aan de arme en ellendige om hunne ellende en armoede toegezegd, maar

omdat zij op den name des Heeren zouden vertrouwen. God roept ons ook tot hetzelfde. Ja, gij die weet, wat het is, toevlugt te nemen tot den Magtige JACOBS, o! dat het geschiedde in geloofs-vertrouwen op den Heiligen Naam van Jezus, als Verlosser van zondaren. Geen wankelend half hopen en half vreezen, of Hij U wel genadig zijn wil, neen, maar een volkomen vertrouwen op Zijn Woord en belofte: *die tot Mij komt, zal Ik geenzins uitwerpen*; zoodanig moet de stemming uwer ziele zijn, en dan zult ge ook spoedig in aanbidding voor Gods troon het jubel-lied kunnen aanheffen:

Wat zal ik, met Gods gunsten overlaan,
Dien trouwen Heer, voor Zijn genâ vergelden.

Doch wij wilden U nog het een en ander mededeelen, dat ik op het gebied van Israël, tijdens mijn kort verblijf te *Londen*, heb mogen vernemen of bijwonen.

Hebben wij de woorden en beloftenissen Gods nagegaan, wij willen ook van Zijne daden kennis nemen.

Op vier punten wensch ik uwe aandacht te vestigen.

1. Op eene doopsplegtigheid van eenen Israëliet.
2. Op de plaats in *Londen*, genaamd Palestina.
3. Op eene groote vergadering van bekeerde Israëlieten.
4. Op EMMA VAN LISSAU.

Wij willen dan *vooreerst* over eene Doopsbediening spreken.

I. Daar is te *Londen* een Predikant, die een bekeerde Israëliet is, zeer geleerd en ijverig, en de achting der Christenen in eene hooge mate genietende en verdienende; ook bezielt hem een groote ijver, om het Evangelie

des Vredes, waarin hij zelf rust voor zijn hart gevonden heeft, aan zijne stamgenooten, het oude Volk van God, te verkondigen. Het was op zijne uitnoodiging, (daar hij met bekeerde Israëlieten uit onderscheidene landen, de belangen van Israël wenschte te bespreken) en op de uitnoodiging der Broederen, bij gelegenheid der groote en gewigtvolle vergaderingen van de Evangelische Alliantie, waar uit onderscheidene gezindheden en landen, opregt geloovigen te zamen kwamen, het was, zegge ik, op die uitnoodigingen, dat ik eenige maanden geleden naar *Engeland* reisde. De bovengenoemde leeraar, (RIDLEY HERSHELL geheeten) heeft dáár eene eigene kerk en gemeente, waarvan ook vele bekeerde Israëlieten leden zijn. In de eerste dagen van ons verblijf aldaar, werden wij bepaaldelijk gevraagd ter bijwoning eener doopsbediening aan eenen jongen Israëliet. Het was een hoogst plegtige dienst. De ruime kerk was zeer bezet, en eene heilige stilte overtuigde ons van den diepen indruk, die deze samenkomst op het gemoed der toehoorders maakte. De Leeraar verlangde, dat elk der buitenlandsche bekeerde Israëlieten eenige woorden tot de vergadering, en ook tot den Doopeling zou spreken. Ieder onzer voldeed aan dat verlangen onder diepe aandoening, en nadat de doopsplegtigheid had plaats gehad, las de jeugdige Christen den weg, waardoor de Heere hem uit de duisternis tot het licht, van Mozes en de wet, tot den gezegenden Messias en Zijn evangelie gebracht had. Hierna stelde de leeraar zijne vijf broeders, waarvan er vier reeds Christenen en twee Predikanten zijn, der gemeente voor; en na een vurig en hartelijk gebed en heiligen lofzang tot God, eindigde deze, inderdaad onvergetelijke avond, waar ons zoo bij uitnemendheid herinnerd werd, dat CHRISTUS onze vrede is, den middelmuur des afscheidsels afgebroken, en die

beide, Joden en Heidenen één gemaakt hebbende.

II. Doch ik wilde U in de *tweede plaats*, over de plaats genaamd Palestina spreken. Hierover zal ik nu kort zijn, daar ik reeds elders daarvan gesproken heb; doch nu ooggetuige geweest zijnde van het Godverheerlijkende, dat daar zich te aanschouwen geeft, moet ik er echter het een en ander van mededeelen, om ook uwe harten op te wekken, met mij den God van alle genade en liefde groot te maken en te danken.

Wij wandelden door die zoo bevolkte straten van *Londen*, naar een zeer afgelegen deel der stad. Daar gingen wij door eene stille laan, hebbende aan weerszijden nette woningen, met een lief tuintje voor ieder huis; in het verschiet wordt men een schoon en groot gebouw gewaar dat als 't ware, de twee rijen huizen aan weerszijden verbindt. In den voorgevel van het middelste deel, waar de kerk is, leest men in 't hebreuwsch: dat dezelve is toegewijd aan de Christelijke eeredienst van Israël. Daar wordt driemaal des zondags dienst gehouden, voorts iedere morgen, en Woensdag en Vrijdag ook 's avonds, gedeeltelijk in 't hebreuwsch, gedeeltelijk in 't engelsch. De psalmen worden in 't hebreuwsch gezongen. Toen wij de schoone, vrij ruime kapel gezien hadden, traden wij in de Meisjes-school, naderhand in de Jongens-school; daar zijn er honderd in elke school, groot en klein.

Onbeschrijfelijk was de aandoening, die ons tot tranen bewoog, dáár zulk een groot aantal joodsche kinderen te aanschouwen, in bloeiende gezondheid, met die sprekende zwarte oogen, met dat opgeruimd gelaat, blijken dragende van de vrede en het geluk, die zij in die atmosfeer van Christelijke liefde genieten; met zulk eene helder- en juistheid op de vragen antwoordende, die wij hen beide uit het Oude en Nieuwe Testament deden, en ein-

digende met het aanheffen van eenen uitmuntenden Lofzang in 't hebreuwsch, waarin de liefde en hulde aan den gezegenden Heiland werden uitgedrukt.

Neen! die eenig gevoel heeft voor de dingen, die boven zijn, liefde tot een weldoend God, liefde voor het oude volk des Verbonds, en daarbij bedenkt, wat velen dier kinderen in het ouderlijke huis zouden geworden zijn, en hoe zij nu naar ziel en ligchaam verzorgd, opwassen onder de beschermende schaduw van den Levensboom — neen! die kan dat gesticht, die scholen in 't bijzonder niet verlaten, zonder eene snaar in zijn hart te voelen trillen, waardoor hij gedrongen wordt den gezegenden Verlosser zijnen vurigsten dank toe te brengen.

Sedert de oprigting dier scholen zijn nu reeds 520 kinderen aldaar opgekweekt. Van dáár zijn wij gegaan naar de Drukkerij en Boekbinderij. Gij moet weten M. H. ! dat sedert deze inrigting bestaat, niet weinige Israëliters aldaar zijn opgenomen geworden, onderwezen, en na bewijzen geleverd te hebben van de opregtheid, waarmede zij tot het Christendom waren overgegaan, door den christelijken Doop der Kerke zijn ingelijfd. Een deel van deze zijn in andere landen, in onderscheidene betrekkingen werkzaam; een ander deel vindt men in *Engeland* in veelsoortige, eerlijke beroepen, voor hunne huisgezinnen met ijver arbeidende; maar daar waren er ook, die van alles beroofd waren geworden door hunne vrijmoedige belijdenisse van den Christus Gods. Voor deze nu moest men natuurlijk zorg dragen, en dit gaf aanleiding tot de daarstelling van de Drukkerij en Boekbinderij, waar nu in de 19 jaren dat die inrigting bestaat, reeds 320 proselieten waren opgenomen, waarvan een groot deel bij de Comité's nog bekend zijn, als door hunnen ijverigen en christelijken wandel, de opregtheid hunner vroeger gedane

belijdenis stavende. Wij vonden nu een dertigtal werkzaam, uit onderscheidene landen herkomstig, bijv: een uit *Polen*, een uit *Spanje*, ook een Nederlander. Tegenwoordig wordt het *Journal* dat het Genootschap uitgeeft, de veelvuldige traktaten en andere geschriften, alle dáár ter plaatse gedrukt, terwijl ook dáár de schoonste boekbanden worden bewerkt; alles was onder het bestuur van Israëlitische mannen, uitgave der werkzaamheden van Israëlitische zendelingen, zelfs het onderwijs op de Jongenschool door Israëlitische meesters, de kerkdienst waargenomen door Israëlitische Predikanten, die allen in opregtheid den eeuwig geloofden Zoon van God, als den waren Messias en Verlosser aanbidden.

Ziedaar het Godverheerlijkend verschijnsel, dat zich aan mijn oog opdeed; ziedaar de vruchten der Christelijke liefde, ziedaar het antwoord van een God van Waarheid, op de zoolang, voor de oprigting opgezondene bede van Vrienden Israëls. O! die dat aanschouwd heeft of vernoot, moet in eenen heiligen Lofzang zijn hart lucht geven en uitroepen:

Hij heeft gedacht aan Zijn Genade,
Zijn trouw aan Israël nooit gekrenkt;
Dit slaan al 's aardrijks einden gade,
Nu onze God Zijn heil ons schenkt.

III. Doch ik wilde U nog spreken in de *derde plaats* over de *grootte vergadering van bekeerde Israëlieten*.

Het was inderdaad een indrukwekkend gezigt. In eene der schoonste en ruimste zalen van *Londen*, dáár, waar gedurende de laatste vier dagen de grootte Vergaderingen van de Evangelische Alliantie gehouden waren, waarin op eenen grondslag van positief christelijke beginselen, mannen uit alle oorden der wereld te zamen waren gekomen, te zamen hadden gebeden, en de heilige belan-

gen der Christelijke kerk over de wereld, te zamen hadden besproken, en waarbij ik met mijne lieve vrienden *Elout* en *da Costa* en onzer beider zonen, met dank tot God mogt tegenwoordig zijn, — dáár was het, dat de laatste der vergaderingen aan de zaak van Israël geheel werd toegewijd. Alle natiën waren in de vorige zittingen vertegenwoordigd, nu moest ook Israël, eenmaal als Volk zullen de herleven, eene bepaalde plaats bekleeden. Dit reeds op zich zelve, M. H.! is eene gewigtige belijdenis en de erkenning van eene waarheid, die maar al te zeer, ik zeg niet slechts onder naam-christenen, maar zelfs onder vele geloovigen zoo al niet ontkend, dan toch niet erkend wordt. Doch hier is de plaats nu niet daarover uit te weiden. — Plegtig was intusschen onze, meer dan eene der vorige zittingen bezette vergadering. De ijvervolle leeraar *Herschell*, door wiens beleid deze samenkomst in 't leven was geroepen, was daar met zijne vier bekeerde broederen, en opende de vergadering eerst met eenige warme en hartelijke woorden en toen met een vurig gebed, dat na het aanheffen van eenen schoonen lofzang, werd opgevolgd door het aandoenlijk en treffend smeekebed van eenen nog jeugdigen leeraar, ook van den huize Israëls. Een derde en innig gebed werd door eenen der broeders van den Voorzitter, voorgedragen tot wezenlijke stichting. Hierna mogt ik in mijne zwakheid ook eene toespraak houden over *Jeruzalem* en Gods Volk, of over *de bestemming der Joodsche Natie, en hare verhouding tot de Kerk van Christus*. (*) Nu stond de Leeraar-Zending *Davis* op, die ook dien aanbiddelijken Messias en Goël, welke hij voor zijne eigene ziel heeft mogen vinden, aan zijne medezondaren, vooral uit Israël verkondigt.

(*) De door mij gehouden rede, onder den titel van: *Rome en Jeruzalem*, is afzonderlijk verkrijgbaar gesteld en te bekomen bij *KEMPER* en Zoon te *Utrecht*.

Hij sprak over de Joden in *Afrika*.

Jaren achtercen had hij in *Noord-Afrika* verkeerd als zending, om de verlorene schapen uit het huis Israëls, in zoo groot getal aldaar aanwezig, het zaligend Woord der Verzoening in het bloed van het Lam, dat de zonden der wereld wegneemt, te brengen. Allerbelangrijkst was de mededeeling, dat zeer waarschijnlijk de eersten, die in *Afrika* het evangelie zullen gebragt hebben, bekeerde Israëlitcn geweest zijn, die uit *Noord-Afrika* gekomen, bij het gezegend eerste Pinksterfeest zullen zijn tegenwoordig geweest. Dat er reeds in de zesde eeuw een aanzienlijk getal Joden in *Noord-Afrika* bestond, blijkt daaruit, dat GREGORIUS de Grootc en Keizer JUSTINIANUS getracht hebben, de zich aldaar bevindende Israëlitcn het Evangelie te verkondigen. De Christelijke kerk had daar eenmaal uitnemend gebloed; het zij genoeg tot staving hiervan te herinneren aan mannen, als een CYPRIANUS en AUGUSTINUS, die aldaar geleefd en gearbeid hebben; doch toen de stortvloed van Ariaansche en Pelagiaansche gevoelens de kerk kwam instroomen, is zij allengkens zoodanig vervallen, dat ze eindelijk onder de magt der Arabieren wegzonk.

Gewigtige les en vermaning ook voor ons, M. H.! Als in de Kerk van *Nederland* de *Groninger* School, of andere Jezus-Godheid verloochenende stelsels blijven voorteten als een kanker, dan zal die Kerk geen weerstand kunnen bieden, als welligt eenmaal hare afgodische Vijandin en Moeder der toovertijcn, *Rome* in één woord, met haren magtigen verleidings-invloed en vervolgzieke geestelijkheid tegen haar zal inrukken!

Verder berigtte ons de heer DAVIS, hoe, terwijl *Rome* vroeger door het zwaard en de inquisitie bekeeringen onder Israëel trachtte te bevorderen, in de laatste tijden na de belangrijke *Christelijke* *onderzoekingen langs de mid-*

dellandsche zee van den heer JOWETT, de aandacht bijzonder bepaald is geworden op de Joden van *Noord-Afrika*, daar er tusschen *Tanger* en *Egijpte* over de 800,000 gevonden worden, en uit *Engeland* onderscheidene Zendingen daarheen werden afgezonden. De heer DAVIS had het geluk gehad te *Tunis* eenen zendelings-post te vestigen. Echter is en blijft het drietal Zendingen voor de Joden die daar werkzaam zijn, in geene verhouding hoegenaamd met de groote behoefte onder zulk een magtig groot aantal Israëlitcn. Het voordeeligst, dat hij mcende te kunnen in 't werk stellen, was, op het opkomend geslacht te werken. Hij had na eenigen tijd reeds eene school opgericht, waar over de 200 Joodsche kinderen onderrigt ontvingen, benevens eenige Roomsche en Mahomedaansche. Doch door allerlei vervolgingen en verdrukkingen, die door niets schenen te kunnen worden bedwongen, en waar tegen ook zelfs het engelsche Gouvernement, door middel van deszelfs Consul-Generaal niet dan eenen flauwen tegenstand bood, was het zooverre gekomen, dat de Zendingen-post in *Tunis* voor het oogenblik, ook in het belang der bekeerden aldaar is opgebroken. Doch op de teekenen der tijden ziende, moest men met verdubbelden ijver weer aanvangen, wetende dat de heerlijkheid der Christelijke Kerk nauw verbonden is, aan de bekeering en het herstel van Israëel.

Na deze belangrijke mededeelingen stond de algemeene geachte leeraar JAMES COHEN op, wiens vader een bekeerde Israëliet was, en die zelf een warm deel neemt aan het oude Volk van God. Het vurig en krachtig gebed dat hij opzond, getuigde van zijne innige belangstelling. Hoogstgewigtig waren de mededeelingen, die ons toen door den welbekenden, ijervollen Zending en Leeraar der Engelsche Kerk, vroeger Kapellaan van den eersten

Bisschop van *Jeruzalem*, door den heer EWALD namelijk, ook een bekeerde Israëliet, gedaan werden. Gij weet M. H. ! hoe vele jaren deze ijverige man, vooral in het *Heilige Land* is werkzaam geweest. Hij sprak dan ook bepaaldelijk: *over den tegenwoordigen toestand der Joden* aldaar.

Onder eenige eigenaardigheden, die vooral den Joden uit het Oosten eigen zijn, behoort ook deze: dat zij meestal hunne woning of verblijfplaats kiezen op plekken, die in de aloude geschiedenis door de eene of andere merkwaardige gebeurtenis zijn vermaard geworden.

Zoo vindt men b. v. meer dan 600 Joden te *Hebron*, eenmaal de woonplaats van ABRAHAM, en hoe treffend! nog is elke vreemdeling, dit plaatsje doortrekkende, hen welkom, zij huisvesten hem gaarne, en oefenen aldus op denzelfden bodem de gastvrijheid, die ook eenmaal dáár ABRAHAM'S naam beroemd heeft gemaakt. In *Jeruzalem* zelf zijn 8000, in *Tiberias* 1500, in *Safet*, die stad op den berg, 2000 Joden. Deze Israëlitzen hebben geene broodwinning, zij brengen hun leven door met bidden en lezen, terwijl de gelden in *Europa* jaarlijks vergaderd, tot hun sober onderhoud strekken moeten.

Ik herinnerde mij bij dit verhaal, dat eenige jaren geleden de ijverige Zending WOLFF, die zoo dikwerf *Judaea* doorkruisd heeft, ons eene aandoenlijke beschrijving geeft, hoe op de groote Verzoendag talrijke Caravanen van Israeliten, op eenige gebrokkelde steenen bij *Jeruzalem* te zamen komen, om daar onder de treurgalmen der klaagliederen van JEREMIA, den val van de groote Stad te beweenen. De spreker vermeldde de menigvuldige vervolgingen en verdrukkingen, die de Joden in *het Heilige Land*, zoo door vreemde horden, als door zich Christenen noemende Grieksche en Roomsche belijders te

verduren hebben. De Joden aldaar zijn gewoon het Christendom te vereenzelvigen met een stelsel van afgoderij en wreedheid, daar de ellendige verdrukking aan de eene, en de afgoderijen aan de andere zijde, vooral dien gruwel van het zoogenaamde Grieksche Vuur, hetwelk in de Grieksche kerk van het Heilige Graf, jaarlijks ter uitdelging der zonden wordt ontstoken, noodwendig de zonen ABRAHAM'S eenen afkeer van het Christendom moeten inboezemen. Maar geloofd zij God! het waarachtig Christendom begint zich ook al meer en meer in hare ware natuur en haar wezen aan hun oog te vertoonen, als eene Godsdienst van liefde en ware en eenige aanbidding van den Waarachtigen God. En dat niet alleen door de protestantsche dienst op den berg Sion, noch slechts door de Protestantsche Zendingen, maar ook zeer bijzonder door het reeds eenige jaren bestaande Hospitaal, waar arme kranke Joden, vooral de lijders aan de, in die streken zoo algemeen heerschende oogziekten, om niet worden opgenomen, zorgvuldig behandeld, met christelijke liefde verzorgd en menigeen wederkeerende, van eene dubbele blindheid en krankte verlost, den waren Medicijnmeester in Hem mogt gevonden hebben, die in zijne striemen den armen, kranken zondaar genezinge der ziele doet vinden. Die liefde ademende inrigting is inderdaad van eenen onberekenbaren zegen, als zijnde zoowel eene blijvende verkondiging van de ware, als een voortdurend protest tegen de *valsehe*, zoogenaamde christelijke godsdiensten aldaar, zoowel de grieksche als de roomsche, die zich door wreede vervolgingen kenbaar maken. Het is ook onbetwistbaar, dat de Israeliten in *het Heilige Land* meer geneigdheid betoonen dan vroeger, om naar het Evangelie te hooren. De spreker wenschte dat de Vertegenwoordigers der Protestantsche Mogendheden het hunne mogten doen

om althans van de grieksche Kerk, de wegneming van dat Godonteerd Grieksche Vuur te verkrijgen.

Wat zal het zijn, M. H.! als in plaats van dat onheilige vuur, het vuur van het zaligmakend geloof dáár zal ontstoken worden, en in plaats van al dat valsche en bedriegelijke licht, dat ook de Jood te regt voor duisternis houdt, de schitterende Zon der Gerechtigheid voor hun onbeneveld oog zal opgaan!

Maar ik moet mij haasten om U mede te deelen, de zielroerende, mij tot tranen bewogen hebbende toespraak van den eerwaardigen Dr. MARSCH van *Lemmington*. O! hoe gaarne had ik U allen daarbij tegenwoordig willen hebben, om dien eerbiedwekkenden grijsaard, onder eene schier onbedwingbare aandoening, te midden van die groote en plechtige vergadering te zien staan, en zijn hart vol liefde en dank tot God ontboezemen, daar hij met eene taal, die regt van het hart tot het hart doordrong betuigde, dat hij de eer en het voorregt had reeds meer dan veertig jaar, zich aan de heilige zaak van Israel te hebben toegewijd, en dat hij de uitnoodiging, om ook thans voor hen te spreken, beschouwde in het licht van een Koninklijk bevel. «Geloofd zij God!» riep hij uit, «die mijn leven heeft willen rekken tot op den dag, «waarop Christenen van alle gezindheden diep overtuigd «zijn, dat men te zamen bidden moet voor den vrede «van *Jeruzalem*, en werken tot heil der Joden. Te lang «te lang zijn dwaze en wijze maagden te zamen in slaap «gevallen, zoowel ten opzichte der blijde hoop van de wederkomst des Heeren, als der liefde, die Hij steeds «voor Zijn oud Volk blijft koesteren. Een floers had het «aangezicht der duistere natiën bedekt, en men was als «blind in de wijze, waarop God wil dat men met de Israëlieten zal omgaan. Maar ziet en leest en verzamelt

«uit het Woord van den Levenden God, wat daar ten opzichte van Israël en zijne toekomst geschreven staat, «en wij zullen moeten erkennen dat de Bijbel, bepaaldelijk het Nieuwe Testament, vol is van die waarheid «dat eer dat *alle* volkeren onder den invloed des Evangelies zullen gebragt worden, God Zijne oud Volk zal «herstellen en vertroosten. Wat sterke drangrede voor «alle geloovigen, om in hunne binnenkamers en in «hunne vereenigingen, gebeden en verzuchtingen tot heil «van Israël tot God op te zenden, ja niet stille te zijn, «totdat de Heere *Jeruzalem* zal gesteld hebben tot eenen «lof op aarde. Dan zal ook de volmaakte, de glorierijke «Alliantie daar zijn, als alle volkeren en natiën te zamen «vereenigd zullen zijn, voor den troon Gods en des Lams.»

Zoo sprak de gevoelvolle grijsaard, en toen hij zijnen God dankte dat Hij tot dit tijdstip zijne levensdagen had verlengd, toen scheen het mij, als zag ik eenen tweeden SIMEON voor mij, met een ontroerd gemoed uitroepende: «Nu laat gij Heer! Uw dienstknecht gaan in vrede, «want mijne oogen hebben Uw heil aanschouwd.»

Het zal mij steeds een onvergetelijk oogenblik blijven, waarin ik van dien zeventigjarigen grijsaard eene ontboezeming mogt hooren, waarvan elke volzin de uitdrukking was, zoowel van zijne liefde voor Israël, als van zijne diepliggende overtuiging van de waarheid van Gods beloften.

Doch wij moeten ons bekorten.

Behalve de zes bovengenoemde, namen nog vijf zonen ABRAHAMS, allen door Gods genade tot het geloof van ABRAHAM gebragt en elk in zijnen werkkring ijverig het Evangelie der zaligheid verbredende, deel in de werkzaamheden van deze gewigtige Vergadering; — als in de eerste plaats: onze waardige en beminde broeder en land-

genoot DA COSTA, die op de hem eigenaardige wijze, met kracht en klem de nationaliteit der Joden verdedigde en aantoonde, dat ze die evenmin door Christen worden verliezen, als een Engelschman of Franschman dit ophouden te zijn, als zij geloovig zijn geworden. — De Leeraar Zending SCHWARTZ uit *Amsterdam* gaf een opwekkend verslag zijner Missie aldaar, en sprak onder anderen met veel ingenomenheid over ons Israëlitisch schoolje, waar wij hier in 's *Hage* het geluk hebben, eenige lammerkens uit Israëls stal te leiden en te verzorgen, opdat ze eenmaal den getrouwen Herder mogten vinden en volgen.

De Leeraar-Zending BELSON gaf verslag zijner werkzaamheden in *Pruissen*; alleen in *Berlijn* zijn reeds volgens hem 2500 bekeerde Joden; in geheel *Pruissen* zijn 13 scholen, waarin sedert 20 jaren onderwijs in het oude en nieuwe Testament gegeven wordt.

De Leeraar-Zending GORHEIL deelde ons belangrijke bijzonderheden mede uit den kring, waarin hij zich beweegt in *Bavarië*, waar wel 60,000 Joden zijn.

De Leeraar-Zending STERNSCHÜTZ, die eenige jaren te *Bagdad* onder de Joden gearbeid heeft, stelde voor, dat er eene blijvende vereeniging mogt worden daargesteld, tusschen alle de geloovig geworden Joden, waarvan *Londen* het middelpunt zou zijn.

Nu stond ten laatste de waardige HERSHELL op, vestigde bij de ondersteuning van het laatste voorstel de aandacht op het gewichtig verschijnsel, eenig in zijne soort, van deze onze zamenkomst en de merkwaardige besluiten, die genomen waren, en eindigde met eene krachtige en warme dankzegging tot God, voor den uitnemenden zegen in de gemeenschap onderling genoten.

En nu, wannecr wij nagaan hoe alle die werkzaamheden, op zoo onderscheidene plaatsen der wereld, op het

gebied van Israëel zijn aangevangen en voortgezet. dan zien wij dat Bidstonden, Vereenigingen van biddende Vrienden Israëls, de dankbare ijver om het heil van *Jeruzalem* te zoeken, de aandachtige beoefening eindelijk, en diepere opvatting en kennis der profetische Schriften, onder den alleen vruchtbaar makenden zegen Gods, als de bron en oorsprong moeten beschouwd worden, hetgeen ons tot bemoediging moet strekken en aansporen, om voort te gaan met moed en vertrouwen op den ingeslagen weg.

IV. Doch ik zou nog met een enkel woord spreken in de vierde plaats over EMMA VAN LISSAU.

Gij kent M. H. ! de merkwaardige bekeering van deze Israëlitische dochter, die wij in het hollandsch, onder den titel van Rebecca, of *de leiding Gods met een Joodsch Meisje*, eenige jaren geleden hebben uitgegeven; gij weet hoe zij op haar 15de jaar door de lezing van het Nieuwe Testament, in verband met het Oude, onder het hoog bestuur onzes Gods, tot de volle overtuiging en hartelijke omhelzing van het Evangelie gebragt werd; hoe zij, zoo jong nog, onder vreesselijke vervolgingen, ja folteringen eindelijk die troost mogt smaken haren Verlosser en Goël ook voor de wereld in vrijheid te belijden; welnu, tijdens mijn kort verblijf te *Londen* heb ik haar opgezocht en met aandoening haar de broederhand gedrukt, terwijl ze daar op een nedrig bovenvertrek in eene der achterbuurtten van *Londen* wonende, op haar thans 64te jaar, in stille godsvrucht hare levensdagen doorbrengt. Zij beweende steeds haren Godzaligen echtgenoot, de heer BRISTOW, met wien zij verscheidene jaren, als een toonbeeld van de vrijmagt van Gods genade geleefd heeft, en het geluk mogt smaken, dat alleen in een echt Christelijk huwelijk gekend wordt. Ik vond bij haar dat stil en verborgen leven des geloofs, dat der Christen-weduwe schoonste sieraad is, ge-

paard met eene bevestigde hope, dat zij eerlang bij haren God en Zaligmaker JEZUS CHRISTUS wezen zal. Nog droeg zij aan haar voorhoofd het ecreteeken der vervolging, die zij op haar vijftiende jaar, om den gezegenden naam van JEZUS, waardig geacht werd te ondergaan.

Zoo zien wij die eeuwige trouw van God, die de Zijnen kent en bewaart. Mogten dan de mededeelingen, die ik in uw midden bragt, mogt de reije van tot CHRISTUS bekeerde Israëlitén, die ik, als het ware voor uwe oogen deed voorbijgaan, U zelf opwekken, om in den strijd des geloofs wakker te zijn, en eene klimmende belangstelling doen stellen in de heilige zaak, die ons hier te zamen brengt, en die wij te zamen in het gebed voor den troon der genade, aan de voeten van den verhoogden Messias wenschen nederteleggen, na vooraf ons daartoe door het aanheffen van

Psalm CXVIII: 11 -- 13

te hebben voorbereid.

HET GEBED.

Dr A. J. Molenaa

ISRAELS BLOEDKREET

NOPENS

DEN CHRISTUS.

Voorzang Psalm XXII: 12.

In de Lijdensweken te bidden voor Israël, kan niet anders dan eene hoogstgewichtige zaak, dan een belangrijk teeken des tijds worden genoemd. Gij weet M. H. ! wat wij door Lijdensweken verstaan. Gij beleeft ze thans, die weken, waarin wij ons meer dan immer het lijden en sterven van onzen Heer voor oogen stellen. Gij weet dat onze gezegende Verlosser geleden heeft, reeds van Zijne kribbe en menschwording af, omdat Hij den toorn Gods tegen de zonde dragen moest, en daartoe in de wereld gekomen was; maar gij weet ook dat dat lijden ten toppunt geklommen is in de laatste dagen en uren van Zijn dierbaar leven, en dat het de tafereelen zijn, ons door de Evangelisten met zooveel uitvoerigheid geboekt, van al dien smaad en hoon, van al die bespotting en verguizing, van die geesseling en doorwonding, van die door-

nageling en kruisiging. Hem den Eeuwiggezegenden aangedaan, bij welke wij in de weken vóór Paschen telkens vertoeven. — En te midden van die weken, die ook bij U zullen aangebroken zijn, valt er een uur in van gebed voor Israël, een Bidstond van de Vrienden Israëls, een gebed voor dat Israël, dat het nakroost is van hen, die den Messias versmaad en gehoond, den Heere CHRISTUS bespot en verguisd, den Godmensch gegeeseld en doorwond, den nooit Volprezenen doornageld en gekruisigd hebben; een uur van gebed voor dat kroost, dat nog in de voetstappen zijner Vaders wandelt, voor hetwelk de naam des Nazareners een vloek, het geloof in Hem eene bespotting, Zijn kruis eene smaadheid is en blijft; een uur van gebed voor dat Israël, op hetwelk nog maar al te veel het deksel der verblindings en verharding liggen blijft. Te bidden voor hen, die onschuldig bloed vergoten hebben, te bidden voor hen, die in hunne vrije handelingen uitvoerders zijn geworden van den grooten raad Gods, te bidden voor hen, wien als nakroost, het bloed door de Vaders vergoten, nog aanklevende blijft, ô! wat heilige, wat gewigtige zaak is dit! Och! dat het ons gegeven werd regt te bidden voor Israël! dat wij er in deze ure regt toe werden ingeleid! Wilt gij weten M. H. waarom wij willen bidden voor hen, op welchen grondslag ons gebed voor Israël in de Lijdensweken rusten zal, gij vindt het in de Lijdensgeschiedenis zelve, gij leest het in mijnen tekst

MATTH. XXVII: 25

En al het volk antwoordende, zeide: Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!

De bloedkreet in den tekst gehoord, geldt niemand

anders dan JEZUS CHRISTUS, dan Hem, den Zoon Gods, die op deze aarde kwam om Zijne ziel te stellen tot een rantsoen voor velen, om Zijn bloed te vergieten tot vergeving der zonden, om in dat bloed eenen pleitgrond te geven voor elk gebed, dat er ten hemel opgezonden wordt. En zou dan dat bloed van JEZUS CHRISTUS, Gods eigen Zoon, niet de eenige grond zijn, waarop wij kunnen staan wanneer wij gaan bidden voor Israël? Hetgeen de natie daar als bloedkreet uitriep, staande voor PILATUS regterstoel, ziende op den Nazarener, met den vinger wijzende op Hem, Zijn bloed kome over ons en onze kinderen! is dat niet de bede, die wij in goeden zin wenschen nederteleggen voor den troon van God: Ja, dat Christusbloed kome, en wel tot vergeving der zonden, over ons en onze kinderen! die wij in goeden zin, vooral te dezer ure wenschen neder te leggen met een oog op de kinderen van zulk een volk, dat daar die vloekspraak uitte, als één enig man? Welaan, gel! slaan wij daartoe eenen naderen blik op Israëls bloedkreet nopens den Christus

door de natie geuit, als toppunt van verharding. door MATTHEUS geboekt, als kern der Lijdensgeschiedenis.

door ons gelezen, als drang tot het gebed voor Israël.

I.

Gij kent allen, M. H.! zoo ik vertrouwen mag, de geschiedenis waartoe onze tekst behoort; zij wordt door U niet alleen gelezen, maar ook jaarlijks van de heilige leerstoelen der gemeente gehoord. Binnen weinige weken

zal ook U dat gedeelte herinnerd worden, waar gij den moordkreet van Israël nopens den CHRISTUS Gods hoort: *Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!* en gij verlangt niet van mij, dat ik in een uur des gebeds U in het breede zal rondleiden in al de tooneelen, zoo naauwkeurig door de Evangelisten, aangaande Jezus laatste levensdagen en uren geboekt. Liever staat gij met mij bij den oogenblik stil, waarin de tekst ons verplaatst, en leest in dien bloedkreet van Israël nopens den Christus, door de natie geuit, een toppunt van ijselijke verharding, die reeds lang te verwachten was, die nu hare hoogte beklom, die later niet gelogenstraft werd.

Teregt mag bij den blik op het Joodsche Volk, zoowel dat van vroegere eeuwen als dat van onze dagen, de vraag in ons oprijzen, van waar dat een geheel volk, dat zoovele duizenden, als er van ABRAHAMS nakroost op deze aarde sedert de jongste achttien eeuwen zijn geweest en nog zijn, zoo hardnekkig blijven, dat zij den Messias verwerpen, dat zij in den Nazarener den Beloofde niet erkennen willen, terwijl er toch zoovele kenmerken zijn, dat Hij het waarlijk was, wien Hij zichzelf noemde, den Zone Gods, den CHRISTUS, den Verwachte der Vaders; ja, dat zij zoover zijn gekomen, dat zij Zijn bloed hebben geëischt, — en dat hunne nakomelingen in onze dagen zich verblijden, dat dit bloed op de aarde heeft gestroomd? Die toestand mag ons op den eersten oogopslag verwonderen, ons schokken in ons geloof aan de goddelijkheid van het Christendom; maar toch, de beantwoording van die vraag doet ons zien, dat die jammerlijke verharding van Israël te wachten was.

Slaat slechts de boeken des Ouden Verbonds open,

en gij vindt op zoo menige bladzijde die verharding voorspeld. Doorwandelt in uwe gedachten de rij der Godgewijde Psalmen, vooral der zoodanigen, die Messiaansche heeten, en gij hoort den Messias zelven zingende en sprekende van Zijn lijden en sterven gewagen. En werpt een enkel oog in de Godspraken der aloude Profeten, en zij roepen U luide toe, dat de Verwachte door Zijn eigen Volk versmaad en verworpen, niet geacht en miskend zou worden, dat men zelfs *Zijnen dood zou eischen*. Voor al was zij te verwachten van eene natie, gelijk deze was onder welke Jezus is opgetreden. Wat oordcel zullen wij vellen over de Joden van Jezus dagen? Gij weet, het kan *over het gros der natie niet gunstig zijn*. Zij werd van één gescheurd door twisten en verdeeldheden van allerlei aard; Farizeën, Sadduceën, Esseën en anderen drongen als om strijd om den voorrang bij het volk; ongeloof en onkunde waren ten diepste ingeworteld; de sleutel der kennis der aloude Godspraken óf verloren, óf waar zij nog was, zwaar verroest; aardsgezindheid en denkbeelden van een stoffelijk rijk, dat van het Romeinsche juk verlossen zou, hadden de plaats vervuld van hoogere gedachten, van geestelijker belangen, van de groote zaak der verlossing van zondenschuld. In zulk eenen tijd kon de Nazarener niet worden erkend, — te minder, omdat Hij uit het verachte *Nazareth* kwam, te minder, omdat Hij *zonder gedaante of heerlijkheid* verscheen, te minder, omdat Hij het bestaan van Farizeën en Schriftgeleerden ontmaskerde, te minder, omdat Deze zich den Zoon van God durfde noemen. ó 't Is met Israel niet anders gegaan, dan Jezus zelf heeft getuigd, zoo vaak heeft aangekondigd: de Joden zouden Hem overleveren, Hij zou veel lijden, Hij van de Overpriesters, Ouderlingen en Schriftgeleerden gedood, gekruisigd worden, Hij zou den dood